

JUUBELID

ANTS AAMISEPP – 80

Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi auliige Ants Aamisepp on sündinud 29. augustil 1918. a. Tallinnas. Seoses isa Julius Aamiseppa tööle asumisega Jõgeva Sordikasvanduse kartuli ja juurviljade osakonna juhatajana sai tema kodukohaks Jõgeva

mõis. Pärast Jõgeva algkooli lõpetamist õppis ta Tartus H. Treffneri Gümnaasiumis (1933...1938). 1938. a. astus A. Aamisepp Tartu Ülikooli põllumajandusteaduskonna agronoomiaosakonda, kus õppis aastatel 1938...1939. Õpingud katkestas 1939. a. ajateenistus Eesti kaitseväes.

1942. a. jätkas A. Aamisepp õpinguid Tartu Ülikoolis. Ülikooli õpingute katkemise järel töötas ta Jõgeva Sordikasvanduse aianduse osakonnas ja Saaremaal Kaarma Suurmõisa katsejaamas.

Asus 1944. a. sügisel Rootsi. Aastatel 1945...1952 töötas A. Aamisepp ekstra-assistentina Rootsi Seemnevilja Ühingu (Svalöfi aretuskeskuse) Kalmari filiaalis. Õpingute jätkamine sai teoks alles 1952. a. ja need lõppesid agronoomikraadiga Rootsi Põllumajanduse Ülikoolis Ultunas 1957. aastal. Samaaegselt õpingutega ülikoolis töötas ta orgaanilise keemia instituudis ja taimekasvatuse instituudis (1952...1957). Alates 1957. a. töötas A. Aamisepp taimekasvatuse instituudis assistendina ja katsejuhatajana (1962...1966) ja nimetati dotsendiks 1966. a.

Agronoomiaalase litsentsiaadikraadi omandas 1962. a. tööga “Klorerade fenoksiättiksyrorer verkan på vegetativ utveckling, frösättning och utvecklade frönas gronings – egenskaper hos några ogräsarter” (Kloreeritud fenoksiäädikhapete toimest mõnede umbrohuliikide vegetatiivsele kasvule, seemnete moodustamisele ja valminud seemnete idanemisomadustele). Agronoomia-doktori kraadi omandas A. Aamisepp 1966. a. väitekirjaga “Kloreade fenoksiättiksyrorer på sprutade plantor och dessas avkomma. Studier i korn, lin och ärter” (Kloreeritud fenoksiäädikhapete toimest pritsitud taimedele ja nende järglastele. Uurimised odra, lina ja hernega). Üksikautorina on A. Aamisepp avaldanud 171 uurimistööd ja kutsealast artiklit, lisaks kaasautorina veel 47 tööd. Avaldatud tööd on peamiselt umbrohtude ja nende tõrje alalt. A. Aamisepp on Rootsi riigi

esindajana osa võtnud umbrohtude ja umbrohtu-tõrje konverentsidest ja sümposiumidest Rootsis, Soomes, Norras, Taanis, Inglismaal, Saksamaal, Austrias, Šveitsis, Hollandis ja Belgias, esinedes neil ettekande või referaadiga. Pidevalt, üle kolmekümne aasta, oli A. Aamisepp valitud Eesti Agronoomide Seltsi Rootsis (EASR) juhatusse, kuni nimetatud seltsi tegevuse lõpetamiseni 1994. aastal. Samaaegselt kutsealaste organisatsioonidega on ta olnud Vabade Eestlaste Põllumajanduse Liidu (VEPL) liige.

Pärast pensionile siirdumist (1988) on ta olnud nõuandjaks ühele Inglise firmale, kus uuritakse taimekaitsevahendite turu arengut Euroopa riikides.

Oma suvekodus Gräso kaljusaarel on A. Aamiseppa eriharrastuseks mesindus ja aiandus.

B: Eesti teadlased väljaspool kodumaad. – Stockholm, 1984.

Album Academicum Universitatis Tartuensis. 1918...1944. – I...III k. – Tartu, 1994.

M. Jaagus

KARL KAARLI – 75

Juubilar Karl Kaarli on sündinud 18. augustil 1923. aastal Puurmani vallas Kursis organisti pojana. Kooliteed alustas ta Kadrina algkoolis, järgnesid õpingud Rakvere Progümnaasiumis ja Jäneda Põllutöökoolis. Jäneda Põllutöökoolis kiindus K. Kaarli

jäägitult taimekasvatuse ning asus põllutöökooli lõpetamise järel teadmisi omandama Tartu Riikliku Ülikooli põllumajandusteaduskonnas, mille ta lõpetas 1948. aastal.

Ülikooli lõpetamisele järgnenud aastad olid poliitiliselt keerulised, mis ei jätnud puudutamata ka Karl Kaarlit. Töö katsetehnikuna Jõgeva Sordiareture Instituudis ning nooremteadurina ENSV TA Põllumajanduse Instituudi Kuusiku filiaalis oli küllaltki pingeline. Alates 1951. aastast töötas Karl Kaarli agronoomina Mahtra kolhoosis, hiljem peaaegronoomina Kurna ning A. Sommerlingi nim. sovhoosis.

Teadustööd Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse Teadusliku Uurimise Instituudi põllunduse osakonnas alustas ta 1962. aastal. Uurimisvaldkonnaks kujunes suvirapsi kasvatamine Eesti oludes. Oma kandidaadiväitekirja koostas ta teemal

“Suvirapsi kasvatamine haljassöödaks”. Selle kaitses ta edukalt 1969. aastal. Edasine töö ongi toimunud põhiliselt Sakus EMMTUI katsemajandite osakonna juhatajana, seejärel seemnekasvatuse sektori ja kultuurrohumaaade osakonna heinakasvatuse sektori juhatajana.

Karl Kaarli teeneid vajati ka tema kodukohas. Nii töötaski ta Jüris asuva A. Sommerlingi nim. sovhoosi direktorina aastatel 1973...1976. Et teadustöö oli talle südamelähedasem, siis valis ta selle uuesti 1976. aastal ja on sellele truuks jäänud tänaseni.

Juubilariteadustegevust iseloomustab põhjalikkus ja laiahaardelisus. Tema uurimisobjektideks on viimastel aastatel olnud mitmesugused õlikultuurid nagu raps, rüps ja ka õilina ning õlimagun. Tänu Karl Kaarli aktiivsele tegevusele on Eestimaal taastunud efektiivne hernekasvatus. Karl Kaarli teaduslik-praktilisi töid tuntakse hästi nii Eestis kui piiri taga (Saksamaal, Poolas, Rootsis, Soomes jm.). Vabariigi põllumajanduspraktikud hindavad Karl Kaarli teaduslikke uurimusi ja nendest tulenevaid praktilisi väljundeid kõrgelt. Ta on hinnatud ja oodatud lektor kõikides kaun- ja õlikultuure kasvatavates taludes ja ühistutes. Tema sulest on ilmunud hulgaliselt teaduslikke artikleid. Ta on teeneline teadlane 1982. aastast.

Peale ulatusliku teadustegevuse on Karl Kaarli olnud aktiivne ühistegevuses ja suurepärase pereisa, kes koos teadlasest abikaasaga on üles kasvatanud kaks poega. Ka tema mõlemad pojad on tunnustatud teadlased.

Soovime lugupeetud juubilarile kolleegide poolt jätkuvat energiat ja kordaminekuid teadustöös.

L. Tartlan

HEINO KEES – 70

Põllumajanduskandidaat Heino Kees on sündinud talupidajate peres 13. septembril 1928. aastal Suure-Jaani lähistel Taevere vallas Viljandimaal.

Kooliteed alustas ta kohalikus algkoolis, õppis Viljandi II Keskkoolis ja keskkooli lõpetas 1949. a. Suure-Jaanis.

Sama aasta sügisest alustas H. Kees õpinguid Tartu Riikliku Ülikooli põllumajandusteaduskonnas, EPA lõpetas 1954. a.

Noor põllumajandusspetsialist suunati tööle Kanepi MTJ-i piirkonda. Põllumajanduse Minis-

teerium pani ta juba esimesel tööaastal Türi rajooni Kullamaa MTJ-i peazootehnikuks. Sellele järgnes reorganiseerimiste aeg, MTJ likvideeriti ja H. Kees suunati Türi TSN põllumajanduse inspektuuri.

Eesti Loomakasvatuse Instituudi aspirantuuri astus H. Kees 1. novembril 1958. a. lambakasvatuse erialale, kus õppis kuni 1961. a. Dissertatsioonitöö “Sugujäärade, eriti eesti tumedapealiste, üleskasvatamine ja kasutamine” kaitsmisega 1962. a. omistati talle 24. aprillil 1963. a. kõrgema atestatsioonikomisjoni otsusega põllumajandusteaduste kandidaadi teaduslik kraad. Instituudis on ta töötanud lamba- ja karusloomakasvatuse osakonna teaduri ja mitme osakonna juhataja ametikohtadel. Aastatel 1965...1968 oli ta Orumäe sovhoosi direktor. Vanemteaduri kutse omistati H. Keesile 1967. a.

Juubilar on juhendanud ühe väitekirja koostamist, trükkis on tal ilmunud ligi 100 tööd, neist mitmeid raamatuid lambakasvatusest.

1993. a. siirdus H. Kees pensionile. Tööd ja tegemised aga jätkuvad suvekodus, mis asub Suure-Jaani vallas. Kirjatööd teeb juubilar aga edasi. Üle kolmekümne aasta on ta kogunud ja süstematiseerinud Eesti rekordnäite, millele innustas teda “Guinnessi rekordite raamat”.

“Eesti rekordid” ilmus 1992. a., “Eesti kõige, kõige...” 1995. a. ja “Super-Eesti” 1998. a. Juubilar on mitmekülgne kirjamees, tema sulest ilmus 1993. a. romaan “Kannatuste algus”.

Käesoleval ajal on H. Kees agentuuri *Factum* direktor, teeb kestvalt kirjatööd, aiatöö suvekodus surub end ise peale. Soovime igale ettevõtmisele edu!

A. Born

KALJU OJAVESKI – 70

Põllumajandusteadlane, keemilise umbrohtõrje alaste uurimistööde alustaja Eesti Maaviljeluse Instituudis Kalju Ojaveski on sündinud 24. septembril 1928. aastal Nõmme linnas. Oma kooliteed alustas ta Rahumäe algkoolis ja jätkas Tallinna

10. Keskkoolis. Aastatel 1947...1952 õppis Kalju Ojaveski Tartus TRÜ põllumajandus- ja EPA agronoomiateaduskonnas. Pärast EPA lõpetamist, ajavahemikul 1952...1955, töötas ta Kilingi-Nõmme ja Vigala MTJ-i mitmesugustel ameti-

kohtadel ning 1955...1956 Harju Sordivõrdluskatsepunktis agronoomina.

1957. aastal asus ta nooremteadurina tööle EMMTUI taimekaitse osakonda. Aastatel 1959...1963 õppis ta põhitööd katkestamata Üleliidulise Taimekaitse TU Instituudi juures aspirantuuris Leningradis. 1966. aastal kaitses Kalju Ojaveski põllumajandusteaduse kandidaadi kraadi saamiseks dissertatsiooni teemal "Keemiline umbrohutõrje mitmeaastaste kõrsheinte seemnepõldudel". Samast aastast edutati ta vanemteaduriks, ühtlasi osakonnajuhataja asetäitjaks ja umbrohutõrjealase uurimisgrupi juhendajaks. 1988. aastast kuni pensionile saatmiseni 1996. aastal oli Kalju Ojaveski taimekaitse sektori juhtivteadur.

Kalju Ojaveski elutööks on olnud herbitsiidide kasutamise uurimine mitmesuguste põllumajanduskultuuride, eriti heintaimede külvidel. Tema poolt välja töötatud juhtnõore kasutati nii Eestis kui ka mujal omaaegse NSVL lääneregionis. Lepinguliste tööde käigus on ta teinud ulatuslikke uurimusi tõhusamate umbrohutõrjevõtete väljaselgitamiseks ja rakendamiseks. Kalju Ojaveski on avaldanud trükis üle 80 erialase kirjutise ja alati aktiivselt sekkunud üleskerkinud probleemide lahendamisse. Üheks huvitavamaks uurimistööks oli Kohtla-Järve Põlevkivitöötlemise Kombinaadi heitgaaside mõju selgitamine põllumajanduskultuuridele. Palju aega ja energiat kulutas ta pestitsiidide normatiivide väljatöötamisele ja kooskõlastamisele suure N. Liidu piires. Selleks tegi Kalju Ojaveski koostööd paljude toonaste EMMTUI katsejaamade teaduritega. Taimekaitse osakonna töodes ja ettevõtmistes on Kalju olnud põhiline ekspeditsioonide ja marsruutvaatluste korraldaja. Lisaks tööalastele reisi-tele on ta olnud aktiivne talimatkaja ning jätnud oma suusajäljed paljudele selle spordiala viljelejate meelisradadele.

Pensionipõlves tegeleb Kalju Ojaveski aktiivselt endiste rindemeeste ja vabadusvõitlejate organisatsiooni eestvedamise, kokkutulekute korraldamise ja matkadega. Koos abikaasa Lindaga on ta üles kasvatanud poja ja tütre. Nüüd leiavad ka lapselapsed tema maakodus Vihasoos suvituspäika ja saavad osaleda maatöös.

Soovime Kalju Ojaveskile ikka tugevat tervist, energiat ühiskondliku tegevuse jätkamisel ja palju õnne juubelisünnipäevaks!

E. Vesik

UNO TAMM – 60

Juubilar Uno Tamm on Eesti Maaviljeluse Instituudi rohumaviljeluse ja söötade osakonna juhataja. Ta on sündinud 14. juulil 1938. aastal Võrumaal Kanepi vallas taluperes. Haridusteed

alustas ta 1945. a. Kanepi 7-klassilises koolis ning 1952. a. jätkas Antsla Põllumajandustehnikumis, mille lõpetamise järel 1956. a. töötas mitmes Lõuna-Eesti kollektiivmajandis agronoomina. Aastatel 1957...1964 õppis Uno Tamm Eesti Põllumajanduse

Akadeemias agronoomiateaduskonnas. Sellesse ajavahemikku mahub ka teenimine Nõukogude armees. Kõrgkooli lõpetanud agronoom töötas 8 aastat EPA taimekasvatuse ja rohumaviljeluse kateedrites õppejõuna. Sel ajal, 1970. a. astus ta ka aspirantuuri ning juba 1973. a. kaitses edukalt väitekirja teemal "Kultuurkarjamaade rajamisest Kagu-Eesti erodeeritud muldadel". Vastne põllumajandusteaduste kandidaat määrati Antsla sovhoostehnikumi direktori asetäitjaks.

1974...1977. a. oli U. Tamm Eesti Maaviljeluse Instituudi sookultuuri osakonna ja ühtlasi Tooma katsebaasi juhataja, seejärel kuni 1979. aastani Hummuli näidissovhoosi direktor. Alates 1980. aastast töötab juubilar Eesti Maaviljeluse Instituudis Sakus rohumaviljeluse erialal, algul vanemteadurina, 1988. aastast laborijuhatajana ning 1994. aastast osakonnajuhatajana.

U. Tamme teadustöö käsitleb kultuurrohumaaade rajamist ja kasutamist ning rohusöötade kvaliteeti ja söömust. Üle 10 aasta on ta juhtinud Juuliku katselauda tegevust.

Uurimistöö tulemusena on juubilarilt ilmunud 64 artiklit teadusajakirjades ja -kogumikes. Ta on osalenud mitmete käsiraamatute ("Rohumaviljeluse talupidajale", 1992; "Piimakarjapidaja ja konsulendi käsiraamat", 1997) koostamisel.

Uno Tamm on tagasihoidlik inimene, kuid hoolitsev perekonnapea. Abikaasa Silvi töötab EMVI-s juhtiva agronoomina. Üles on kasvatatud kolm last. Vanem tütar Tiina on Tartu Ülikooli juures doktoriõppes, noorem, Katrin valmistub samas diplomitöö kaitsmiseks, pesamuna Peeter tegeleb elektrooniliste seadmete ja -süsteemidega.

Juubilar on oma käega ehitanud mugava suvekodu, kus vähestel vabadel hetkedel tegeleb tulemuslikult aiandusega.

Kolleegid soovivad juubilarile tervist ja uusi teadussaavutusi, ka doktorikraadi ning õnne ja ikka õnne!

V. Hein

TAAVET VALGUS – 60

Eesti Maaviljeluse Instituudi vanemteadur Taavet Valgus on sündinud 24. juulil 1938. a. Tartus. Lapsepõlv möödus Viljandi maak. Kärstnas Veisjärve ääres, kuhu isa oli ostnud popsikoha. Vanemate töökus ja eriti ema aiandusalane töö hoidsid ära

kitsikuse.

Kärstna 7-klassiline kool asus 9 km kaugusel ja seepärast võeti koolitee ette 8-aastaselt. Selleks ajaks oli naabruses elav luuletaja Hendrik Adamson poissi veidi õpetanud, nii et teda taheti panna teise klassi, mida ema aga ei lubanud.

Lõpetanud 1957. a. Tõrva Keskkooli ja teinud läbi ajateenistuse, jätkas ta õpinguid Röpina Aiandustehnikumis, mille lõpetas 1962. a. kiitusega. Järgnes lühiajaline töö põllundus- ja aiandusbrigadirina ning osakonnajuhatajana. 1964. a. läks Taavet Valgus EPA kaugõppest üle statsionaari ja lõpetas EPA 1968. a. õpetatud agronoomina. Tema diplomitöö “Kartuli, odra ja rukki väetamise efektiivsusest” sai vabariiklikul konkursil kolmanda preemia. Järgnesid tööaastad Eesti Maaviljeluse Instituudi Olustvere Katsejaamas, kuni 1984. aastani töötas T. Valgus nooremteadurina, seejärel sai ta vanemteaduri kutse ja sellel kohal töötab ta tänaseni.

Loogilise jätkuna jätkusid õpinguaastad aspirantuuris. Põllumajandusteaduste kandidaadi väitekirja kaitses Taavet Valgus Läti Maaviljeluse ja Põllumajandusökonomika TU Instituudis 7. juunil 1978. a. agrokeemia erialal.

Oma väitekirjas ja teistes avaldatud töedes on ta käsitlenud väetiste efektiivsuse ja põllukultuuride saagikindluse probleeme Eesti erinevatel muldadel. Paljude aastate andmete üldistamisel on selgitatud külvikorra produktiivsuse dünaamikat erinevatel väetustasemetel, samuti väetiste efektiivsust ja tagatust külvikorra erinevates rotatsioonides. On leitud, et mineraalväetiste ja eriti sõnniku efektiivsuse selgitamisel ei saa piirduda ühe või kahe rotatsiooniga, et selgitada optimaalsed väetisannused, sest väetamise efektiivsus suureneb aastatega ega ole ka kolmanda rotatsiooni lõpuks saavutanud maksimumi. Nii on tema uuringute põhjal korrigeeritud varasemat 8 aasta andmetel tehtud järeldust, mille järgi leetunud liivsavimullal oli optimaalseks sõnniku annuseks külvikorra keskmisena kuni 10 t/ha. Agrotehnika täiustamise ja lisandunud andmete alusel selgus, et sõnniku järelduse suureneb ning antud mullal

osutub agronoomiliselt optimaalseks annuseks 15 t/ha.

Juubilar on oma uurimistöödega tõestanud, et taimekasvatuses on oluline sõnniku ja liblikõieliste kasutamine. T. Valgus on avaldanud töid mulla huumusesisalduse dünaamikast ja selle seosest väetamisega.

Viimastel aastatel uuritakse ökonoomseid väetussüsteeme külvikorras. Antakse agronoomilist nõu talupidajatele, kes on spetsialiseerunud teraviljakasvatusele või ka loomakasvatusele. Katsejaamas on rajatud piimakarjatalu, seakasvatustalu ja teraviljandustalu külvikorrad.

Juubilar on õnnelik isa ja neljakordne vanaisa. Vanem tütar on õppinud lasteaednik, kuid nüüd on taluperenaine. Noorem tütar lõpetas EPA-s veterinaariateaduskonna ja valmistub Soomes magistritööd kaitsma.

Kolleegina on juubilar kohusetruu ja abivalmis. Puhkuse ajal reisib meeleldi. Soovime juubilarile meeldivat tervist, head vastupidavust teaduspõllul ja lusti jätkuvateks eluaastateks.

U. Tamm

VALDEK LOKO – 60

2. augustil tähistas juubelisünnipäeva Eesti Agraarökonomika Instituudi vanemteadur Valdek Loko. Juubilar on sündinud Viljandi linnas teenistujate peres.

Keskhariduse omandas ta Ahja Keskkoolis. Tundegielu algas 1956. a. pärast edukalt sooritatud sisseastumiseksameid Eesti Põllumajanduse Akadeemia agronoomiateaduskonnas. Lõpetanud 1961. a. kõrgkooli õpetatud agronoomina suundus ta praktilisele tööle. Agronoomikogemused omandas ta Lasila sovhoosis. Sundaja lõppedes oli noor mees valmis kohe teadusepõllul edasi pürgima. Aspirantuuriaastad möödusid Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse Teadusliku Uurimise Instituudis põllumajanduse ökonomika erialal. Sel ajal valmis tähtaegselt väitekirja “Happeliste muldade lupjamise majanduslik efektiivsus ja selle tõstmise abinõusid Eesti NSV-s”, mille eduka kaitsmise järel omistati talle majandusteaduste kandidaadi teaduslik kraad.

Tänapäevani on juubilari tööd olnud seotud Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse Teadusliku Uurimise Instituudi ning Eesti Agraarökonomika

Instituudiga. Töökohtade loetelu – teadurist instituudi direktorini.

V. Loko uurimistööd on pärjatud vabariikliku preemiaga 1975. aastal majandustemaatiliste meetodite ja arvutustehnika rakendamisel väetiste kasutamise planeerimisel.

Õeldakse, et inimene õpib, kuni elab. Tahtmine end täiendada ja hea keelteoskus on olnud aluseks kvalifikatsiooni tõstmisel paljudes välisriikides (Hudsoni Instituut, Iowa Ülikool jt.). Et töö on vilja kandnud, annab tunnustust tema lülitamine paljudesse PHARE ja FAO poolt koordineeritavatesse uurimisprojektidesse.

Juubilar on Eesti, Euroopa ja maailma agraarökonoomistide assotsiatsiooni liige ning on aktiivselt osalenud nimetatud organisatsioonide ettevõtmistes. Arvukad välisreisid ning suhtle-

mine praktikute ja teadlastega on kujundanud V. Lokost tunnustatud uurija nii kodumaal kui väljaspool Eestit.

Huvialadeks on juubilaril poliitika, reisimine ja võõrkeeled.

Kolleegid tunnevad teda kui sirgjoonelist, vahel ka kompromissitut, kuid heatahtlikku töökaaslast.

Soovime juubilarile tugevat tervist, viljakat uurimistööd ning kordaminekuid isiklikus elus.

Kolleegid Eesti Agraarökonoomika
Instituudist